T008 A HÀM VIII (33) Q15-24-Cao Tràng4

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH SOÁ 6

Nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Trong möôøi laêm ngaøy, coù ba phaùp trai1. Nhöõng gì laø ba? Ngaøy moàng taùm, ngaøy möôøi boán vaø ngaøy möôøi laêm2. Tyø-kheo neân bieát, hoaëc coù khi vaøo ngaøy trai ngaøy moàng taùm, Töù Thieân vöông sai caùc vò phuï thaàn xem xeùt theá gian, coù nhöõng ai laøm laønh, laøm aùc; nhöõng chuùng sinh naøo töø hieáu vôùi cha meï, Sa-moân, Baø-la-moân, cuøng toân tröôûng; nhöõng chuùng sinh naøo vui thích boá thí, tu giôùi, nhaãn nhuïc, tinh taán, thieàn ñònh, dieãn roäng nghóa kinh, trì baùt quan trai; thaûy ñeàu phaân bieät ñaày ñuû. Hay neáu khoâng coù chuùng sinh naøo hieáu thuaän cha meï, Sa-moân, Baø-la-moân, cuøng sö tröôûng, luùc ñoù phuï thaàn baïch Töù Thieân vöông: “Hieän taïi theá gian naøy khoâng coù chuùng sinh hieáu thuaän vôùi cha meï, Sa-moân, Ñaïo só, haønh Töù ñaúng taâm, thöông xoùt chuùng sinh.” Töù Thieân vöông sau khi nghe roài, trong loøng saàu öu, buoàn baõ, khoâng vui. Baáy giôø, Töù Thieân vöông ñi ñeán giaûng ñöôøng Taäp thieän phaùp3 treân trôøi Ñao-lôïi4, ñem nhaân duyeân naøy trình baøy heát cho Ñeá Thích: “Thieân ñeá neân bieát, hieän nay theá gian naøy khoâng coù chuùng sinh naøo hieáu thuaän vôùi cha meï, Sa-moân, Baø-la-moân, cuøng toân tröôûng.” Baáy giôø, Ñeá Thích, trôøi Tam thaäp tam, nghe nhöõng lôøi naøy roài, trong loøng saàu öu, buoàn baõ, khoâng vui, vì chuùng chö Thieân seõ giaûm, chuùng A-tu-luaân seõ taêng. Hoaëc giaû, laïi coù khi, chuùng sinh theá gian coù ngöôøi hieáu thuaän cha meï, Sa-moân, Baø- la-moân, cuøng toân tröôûng; thoï trì baùt quan trai, tu ñöùc thanh tònh, khoâng phaïm maûy may vaøo giôùi caám lôùn. Baáy giôø söù giaû seõ vui möøng phaán khôûi, khoâng töï kieàm cheá ñöôïc, baïch Töù Thieân vöông: “Hieän nay, theá gian naøy, coù nhieàu chuùng sinh hieáu thuaän vôùi cha meï, Sa- moân, Baø-la-moân, cuøng toân tröôûng.” Thieân vöông nghe roài raát laáy laøm vui möøng, lieàn ñeán choã Thích Ñeà-hoaøn Nhaân, ñen nhaân duyeân naøy baïch Ñeá Thích: “Thieân ñeá neân bieát, hieän nay theá gian naøy coù nhieàu chuùng sinh hieáu thuaän vôùi cha meï, Sa-moân, Baø-la-moân, cuøng toân tröôûng.” Baáy giôø, Ñeá Thích, trôøi Tam thaäp tam, thaûy ñeàu vui möøng, khoâng töï kieàm cheá ñöôïc, vì chuùng chö Thieân seõ taêng ích, chuùng A-tu-luaân seõ toån giaûm. Moïi ñaùnh khaûo ñòa nguïc töï nhieân ñình chæ, khoå ñoäc khoâng thi haønh. Neáu laø ngaøy möôøi boán, ngaøy trai. Thaùi töû ñöôïc sai xuoáng quan saùt thieân haï, doø xeùt nhaân daân thi haønh thieän aùc; coù chuùng sinh tin Phaät, tin Phaùp, tin Tyø-kheo Taêng, hieáu thuaän cha meï, Sa-moân, Baø-la-moân, cuøng toân tröôûng; coù öa thích boá thí thoï trì baùt quan trai, ñoùng bít luïc tình, phoøng cheá nguõ duïc hay khoâng? Neáu khoâng coù chuùng sinh naøo tu theo chaùnh phaùp, hieáu thuaän cha meï, Sa-moân, Baø-la-moân, baáy giôø Thaùi töû baïch Töù Thieân vöông. Töù Thieân vöông nghe roài, trong loøng saàu öu, buoàn baõ, khoâng vui; ñi ñeán choã Thích Ñeà-hoaøn Nhaân, ñem nhaân duyeân naøy baïch

ñaày ñuû Thieân ñeá: “Ñaïi vöông neân bieát, hieän nay theá gian naøy khoâng coù chuùng sinh naøo hieáu thuaän cha meï, Sa-moân, Baø-la-moân, cuøng toân tröôûng.” Baáy giôø, Thieân ñeá, Tam thaäp tam, thaûy ñeàu trong loøng saàu öu, buoàn baõ, khoâng vui, vì

1.
Trai phaùp. Paøli: Uposatha. Tham chieáu, A iii 36, 70 (R. 142, 207).
2.
Neáu tính thaùng ba möôi ngaøy, phaûi keå theâm: ngaøy 23, 29 vaø 30.
Taäp thieän phaùp giaûng ñöôøng . Paøli, Sudhamma-sabhaø, hoäi tröôøng cuûa chö Thieân Tam thaäp
3.
tam. 4. Ñao-lôïi, dòch aâm maø tieáp theo döôùi dòch nghóa laø Tam thaäp tam.

chuùng chö Thieân seõ giaûm, chuùng A-tu-luaân seõ taêng. Hoaëc giaû, laïi coù khi, coù chuùng sinh hieáu thuaän cha meï, Sa-moân, Baø-la-moân, cuøng toân tröôûng, thoï trì baùt quan trai, baáy giôø, thaùi töû vui möøng phaán khôûi, khoâng theå töï kieàm ñöôïc lieàn ñeán baïch Töù Thieân vöông: “Ñaïi vöông neân bieát, hieän nay theá gian naøy coù nhieàu chuùng sinh hieáu thuaän cha meï, Sa-moân, Baø-la-moân, cuøng caùc toân tröôûng.” Töù Thieân vöông sau khi nghe nhöõng lôøi naøy raát laáy laøm vui möøng, lieàn ñeán choã Thích Ñeà-hoaøn Nhaân, ñem nhaân duyeân naøy baïch ñaày ñuû cho Thieân ñeá: “Thaùnh vöông neân bieát, hieän nay theá gian naøy coù nhieàu chuùng sinh hieáu thuaän cha meï, Sa-moân, Baø-la-moân, cuøng caùc toân tröôûng, thoï trì tam töï quy, töø taâm, can giaùn, thaønh tín, khoâng doái traù.” Luùc baáy giôø, Thieân ñeá, Töù Thieân vöông cuøng trôøi Tam thaäp tam ñeàu möøng vui, khoâng theå töï kieàm ñöôïc, vì chuùng chö Thieân seõ taêng ích, chuùng A-tu-luaân seõ toån giaûm. Tyø-kheo neân bieát, ngaøy möôøi laêm, thôøi thuyeát giôùi5, ñích thaân Töù Thieân vöông xuoáng xem xeùt khaép thieân haï, doø xeùt ngöôøi daân, nhöõng chuùng sinh naøo hieáu thuaän cha meï, Sa- moân, Baø-la-moân cuøng caùc toân tröôûng, öa thích boá thí, trì baùt quan trai, trai phaùp cuûa Nhö Lai. Neáu khoâng coù chuùng sinh naøo hieáu thuaän vôùi cha meï, Sa-moân, Baø-la-moân, cuøng toân tröôûng, baáy giôø Töù Thieân vöông, trong loøng saàu öu, buoàn baõ, khoâng vui, ñeán choã Ñeá Thích, ñem nhaân duyeân naøy baïch ñaày ñuû vôùi Thieân ñeá: “Ñaïi vöông neân bieát, hieän nay trong theá gian naøy, khoâng coù chuùng sinh naøo hieáu thuaän vôùi cha meï, Sa-moân, Baø-la-moân, cuøng caùc toân tröôûng.” Thích Ñeà-hoaøn Nhaân, trôøi Tam thaäp tam, thaûy ñeàu trong loøng saàu öu, buoàn baõ, khoâng vui, vì chuùng chö Thieân seõ giaûm, chuùng A-tu-luaân seõ taêng theâm. Hoaëc giaû, vaøo luùc aáy neáu coù chuùng sinh hieáu thuaän vôùi cha meï, Sa-moân, Baø-la-moân, cuøng caùc toân tröôûng, thoï trì baùt quan trai, baáy giôø Töù Thieân vöông laïi vui möøng phaán khôûi, khoâng theå töï kieàm cheá ñöôïc, lieàn ñeán choã Ñeá Thích ñem nhaân duyeân naøy baïch ñaày ñuû vôùi Thieân ñeá: “Ñaïi vöông neân bieát, hieän nay trong theá gian naøy coù nhieàu chuùng sinh hieáu thuaän cha meï, Sa-moân, Baø-la-moân, cuøng caùc toân tröôûng.” Khi aáy, Thích

Ñeà-hoaøn Nhaân, trôøi Tam thaäp tam, cuøng Töù Thieân vöông ñeàu möøng vui, phaán khôûi, khoâng theå töï kieàm ñöôïc, vì chuùng chö Thieân seõ taêng ích, chuùng A-tu-luaân seõ toån giaûm. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Ngaøy möôøi laêm, trì phaùp baùt quan trai nhö theá naøo? Caùc Tyø-kheo baïch Theá Toân raèng: –Nhö Lai laø vua caùc phaùp, laø aán cuûa caùc phaùp. Nguyeän xin Theá Toân neân vì caùc Tyø- kheo maø giaûng roäng nghóa naøy. Caùc Tyø-kheo nghe xong seõ phuïng haønh. Theá Toân baûo raèng: –Haõy laéng nghe, haõy laéng nghe, suy nghó kyõ! Ta seõ phaân bieät noùi ñaày ñuû cho caùc ngöôi nghe. ÔÛ ñaây, naøy Tyø-kheo, neáu coù thieän nam, thieän nöõ naøo vaøo ngaøy möôøi boán, möôøi laêm trong thaùng, laø ngaøy trì trai thuyeát giôùi, ñeán giöõa boán boä chuùng maø noùi nhö vaày: “Hoâm nay laø ngaøy trai, toâi muoán trì phaùp baùt quan trai6. Nguyeän xin Toân giaû vì con maø thuyeát giôùi.” Baáy giôø chuùng boán boä neân daïy cho ngöôøi ñoù phaùp baùt quan trai. Tröôùc heát neân baûo ngöôøi ñoù noùi nhö vaày, “Naøy thieän nam, haõy töï xöng teân hoï.” Ngöôøi kia ñaõ xöng teân hoï roài, neân trao cho phaùp baùt quan trai. Baáy giôø, vò giaùo thoï neân daïy ngöôøi tröôùc ñoù noùi nhö vaày: “Nay toâi con vaâng giöõ trai phaùp cuûa Nhö Lai cho ñeán saùng sôùm ngaøy mai, tu giôùi thanh tònh, töø

5.

Ngaøy Boá taùt, Taêng thuyeát giôùi, töùc tuïng giôùi Ba-la-ñeà-moäc-xoa.

Baùt quan trai phaùp ; hay baùt chi trai, baùt chi caän truï. Cf. Trung 55, kinh 202 (T1n26, tr. 770b24):

6.

Thaùnh baùt chi trai . Paøli: Aæhaíga-samannaøgata-uposatha.

boû phaùp aùc. Neáu thaân laøm aùc, mieäng thoát ra lôøi aùc, yù sinh nieäm aùc; thaân ba, mieäng boán, yù ba; caùc ñieàu aùc ñaõ laøm, seõ laøm, hoaëc vì tham duïc maø taïo, hoaëc vì saân nhueá maø taïo, hoaëc vì ngu si maø taïo, hoaëc vì haøo toäc maø taïo, hoaëc vì nhaân aùc tri thöùc maø taïo, hoaëc thaân naøy, thaân sau voâ soá thaân, hoaëc khoâng hieåu Phaät, khoâng hieåu phaùp, hoaëc gaây ñaáu loaïn giöõa caùc Tyø- kheo Taêng, hoaëc saùt haïi cha meï, chö toân sö tröôûng; nay con saùm hoái, khoâng töï che giaáu. Nöông giôùi, nöông phaùp maø thaønh töïu giôùi haïnh cuûa mình, thoï trì phaùp baùt quan trai cuûa Nhö Lai.” Nhöõng gì laø phaùp baùt quan trai? Thoï trì taâm, nhö Chaân nhaân7, troïn ñôøi khoâng saùt8, khoâng coù taâm haïi, coù taâm Töø ñoái vôùi chuùng sinh; nay con teân laø … trì trai cho ñeán saùng sôùm ngaøy mai khoâng saùt, khoâng coù taâm haïi, coù taâm Töø ñoái vôùi taát caû chuùng sinh. Nhö A-la-haùn khoâng coù taø nieäm9, troïn ñôøi khoâng troäm caép, ham thích boá thí. Nay con teân laø… trì trai cho ñeán saùng sôùm ngaøy mai10 khoâng troäm caép, töø nay ñeán ngaøy mai. Thoï trì taâm, nhö Chaân nhaân troïn ñôøi11 khoâng daâm daät12, khoâng coù taø nieäm, thöôøng tu phaïm haïnh, thaân theå thôm khieát; con13 hoâm nay trì giôùi khoâng daâm, cuõng khoâng nghó ñeán vôï mình, laïi cuõng khoâng nghó töôûng ñeán ngöôøi nöõ khaùc, cho ñeán saùng sôùm ngaøy mai, khoâng xuùc phaïm. Nhö A-la-haùn suoát ñôøi khoâng noùi doái,

luoân bieát thaønh thaät, khoâng doái ngöôøi; toâi* töø nay ñeán ngaøy mai khoâng noùi doái. Con töø nay trôû veà sau14 khoâng noùi doái nöõa. Nhö A-la-haùn troïn ñôøi15 khoâng uoáng röôïu, taâm yù khoâng loaïn, thoï trì caám giôùi cuûa Phaät khoâng ñieàu naøo xuùc phaïm; nay con cuõng nhö vaäy, töø nay cho ñeán saùng mai khoâng uoáng röôïu, thoï trì giôùi caám cuûa Phaät khoâng xuùc phaïm. Nhö A-la-haùn troïn ñôøi khoâng hoaïi trai phaùp16, haèng aên ñuùng thôøi, aên ít bieát ñuû, khoâng ñaém tröôùc muøi vò, nay con cuõng nhö vaäy, nguyeän (troïn ñôøi)17 khoâng hoaïi trai phaùp, haèng aên ñuùng thôøi, aên ít bieát ñuû, khoâng ñaém tröôùc muøi vò. Töø ngaøy nay ñeán saùng mai khoâng xuùc phaïm. Nhö A-la-haùn (troïn ñôøi)* haèng khoâng ngoài treân giöôøng cao roäng. (Giöôøng cao roäng laø giöôøng vaøng, baïc, ngaø voi, hoaëc giöôøng söøng toøa cuûa Phaät, toøa cuûa Bích-chi-phaät, toøa cuûa A-la-haùn, toøa cuûa caùc toâng sö. A-la-haùn khoâng ngoài treân taùm loaïi toøa naøy)18, con cuõng

Chaân nhaân , ñaây chæ A-la-haùn. Vaên thoï taùm chi trai, xem Trung 55, daãn treân. 7.

8. Vaên thoï trai giôùi taùm chi, Paøli, cf. A III 70 (R.i. 211): Yaøvajìvaö arahanto paøòaøtipaøtaö pahaøya (…) ahampajja imaóca rattiö imaóca divasaö paøòaøtipaøtaö pahaøya (…), nhö A-la-haùn troïn ñôøi ñoaïn tröø saùt sinh (…) toâi nay cuõng moät ngaøy moät ñeâm ñoaïn tröø saùt sinh (…). Haùn: Voâ höõu taø nieäm , nghi cheùp dö. 9.

Baûn Haùn: Taän hình thoï , troïn ñôøi. Haùn cheùp nhaàm. Theo vaên chuaån, neân söûa laïi. 10.

Baûn Haùn: Ngaõ kim taän hình thoï ; cheùp dö hai chöõ ngaõ kim. Thô vaên chuaån, neân löôïc boû. 11.

12. Vaên chuaån Paøli: Yaøvajìvaö arahanto abrahmacariyaö pahaøya brahmacaørì aøraøcaørì (…), nhö A-la-haùn troïn ñôøi ñoaïn tröø phi phaïm haïnh, haønh phaïm haïnh (…). 13. Haùn khoâng coù; neân theâm vaøo cho ñuùng quy taéc vaên thoï giôùi. 14. YÙ töôûng naøy khoâng chuaån xaùc ñoái vôùi vaên thoï giôùi taùm chi. Ñeà nghò löôïc boû. 15. Haùn khoâng coù, theo vaên chuaån neân theâm vaøo. 16. YÙ noùi: Khoâng aên sau ngoï. Vaên chuaån Paøli: Yaøvajìvaö arahanto ekabhattikaø rattìparataø virataø vikaølabhojanaø (…), Nhö A-la-haùn troïn ñôøi chæ aên moät böõa, khoâng aên ñeâm, khoâng aên phi thôøi (…) Haùn: Taän hình thoï ; Haùn dòch hoaøn toaøn sai, neân cho vaøo ngoaëc). Trai giôùi taùm chi chæ thoï trì moät 17.

ngaøy moät ñeâm. 18. Ñoaïn naøy nghi laø phuï chuù giaûi thích giôùi ñieàu cuûa ngöôøi dòch, hay ngöôøi truyeàn tuïng, chöù khoâng phaûi chính vaên thoï giôùi, neân cho vaøo ngoaëc. Vaên ñoaïn naøy cuõng thieáu lôøi nguyeän “moät ngaøy moät ñeâm.” Ñeà

khoâng phaïm ngoài vaøo choã ngoài naøy19. Nhö A-la-haùn (troïn ñôøi) khoâng ñeo höông hoa, trang ñieåm phaán saùp; nay con cuõng nhö vaäy, nguyeän moät ngaøy moät ñeâm20 khoâng ñeo höông hoa, phaán saùp toát ñeïp21. Nay con teân laø … lìa

taùm vieäc naøy, nguyeän trì phaùp baùt quan trai khoâng, ñoïa vaøo ba ñöôøng döõ; nhôø coâng ñöùc naøy maø khoâng vaøo trong ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh vaø taùm naïn; thöôøng ñöôïc Thieän tri thöùc, khoâng tuøng söï aùc tri thöùc; thöôøng ñöôïc sinh vaøo nhaø cha meï toát laønh, khoâng sinh vaøo nôi bieân ñòa khoâng Phaät phaùp, khoâng sinh leân trôøi Tröôøng thoï, khoâng laøm noâ tyø cho ngöôøi, khoâng laøm Phaïm thieân, khoâng laøm thaân Ñeá Thích, cuõng khoâng laøm Chuyeån luaân thaùnh vöông; thöôøng sinh tröôùc Phaät, töï mình thaáy Phaät, töï mình nghe phaùp khieán caùc caên khoâng loaïn. Neáu con theà nguyeän höôùng ñeán ba thöøa tu haønh, thì seõ choùng thaønh ñaïo quaû. Tyø-kheo neân bieát, neáu coù Öu-baø-taéc, Öu-baø-di naøo trì phaùp baùt quan trai naøy, thieän nam, thieän nöõ ñoù seõ höôùng ñeán ba ñöôøng, hoaëc sinh vaøo coõi ngöôøi, hoaëc sinh leân trôøi, hoaëc Baùt-nieát-baøn. Baáy giôø, Theá Toân lieàn noùi keä naøy: Khoâng saùt, cuõng khoâng troäm Khoâng daâm, khoâng noùi doái Traùnh röôïu, xa höông hoa Ngöôøi ñaém vò phaïm trai, Ca muùa cuøng xöôùng haùt Hoïc La-haùn, traùnh xa Nay trì baùt quan trai Ngaøy ñeâm khoâng queân maát, Khoâng coù khoå sinh töû Khoâng coù haïn luaân hoài Chôù taäp cuøng aân aùi Cuõng chôù hoäi oaùn taéng. Nguyeän dieät khoå naêm aám Caùc beänh naõo sinh töû Nieát-baøn khoâng caùc hoaïn Nay Ta töï quay veà. Cho neân, naøy Tyø-kheo, neáu coù thieän nam, thieän nöõ naøo, muoán trì baùt quan trai, lìa caùc khoå, ñöôïc choã laønh; muoán dieät taän caùc laäu, vaøo thaønh Nieát-baøn, phaûi tìm caàu phöông tieän thaønh töïu phaùp baùt quan trai naøy. Vì sao? Vinh vò ôû coõi ngöôøi khoâng ñuû laøm cao quyù, maø khoaùi laïc treân trôøi thì khoâng theå keå xieát. Neáu thieän nam, thieän nöõ naøo muoán caàu phöôùc voâ thöôïng, haõy tìm caàu phöông tieän thaønh töïu phaùp baùt quan trai naøy. Nay Ta raên daïy laïi caùc oâng, neáu coù thieän nam, thieän nöõ naøo thaønh töïu baùt quan trai, maø muoán caàu sinh leân coõi trôøi Töù Thieân vöông, cuõng seõ ñaït ñöôïc nguyeän naøy. Nhöõng gì maø ngöôøi trì giôùi kia öôùc

nghò theâm vaøo. Tham chieáu vaên thoï Haùn, Trung 55, ñaõ daãn. Dòch yù. Ñeå baûn: Ngaõ dieäc thöôïng toïa baát phaïm thöû toïa : “Toâi cuõng thöôïng toïa khoâng 19.

phaïn choã ngoài naøy” (?). Coù sai soùt trong taû baûn naøy, neân caùc baûn khaùc coù söûa laïi. TNM: boû 2 chöõ “ngaõ dieäc ”. Baûn Thaùnh: Thöôïng toïa ngaõ dieäc . Nhöng cuõng khoâng laøm cho vaên saùng roõ hôn. 20. Nguyeân Haùn: Taän hình thoï; khoâng ñuùng vaên chuaån, ñeà söûa laïi nhö treân. 21. Ñieàu hoïc naøy coøn thieáu phaân nöõa: Khoâng ca, muùa, xöôùng haùt, vaø coá yù ñi xem nghe. Xem theâm Paøli, vaø Trung 55 ñaõ daãn treân.

nguyeän ñeàu ñöôïc nhö nguyeän. Vì vaäy neân Ta noùi nghóa naøy. Vinh vò coõi ngöôøi khoâng ñuû laøm cao quyù. Neáu thieän nam, thieän nöõ naøo, trì baùt quan trai, thaân hoaïi maïng chung seõ sinh coõi laønh, treân trôøi, hoaëc sinh Dieãm thieân, Ñaâu-thuaät thieân, Hoùa töï taïi thieân, Tha hoùa töï taïi thieân, troïn khoâng hö doái. Vì sao? Nhöõng gì maø ngöôøi trì giôùi kia öôùc nguyeän ñeàu ñöôïc nhö nguyeän. Caùc Tyø-kheo, nay Ta nhaéc laïi cho caùc oâng, neáu coù thieän nam, thieän

nöõ naøo trì baùt quan trai, cuõng thaønh töïu sôû nguyeän cuûa mình seõ sinh veà caùc coõi trôøi Duïc giôùi, sinh veà caùc coõi trôøi Saéc giôùi. Vì sao nhö vaäy? Nhöõng gì maø ngöôøi trì giôùi kia öôùc nguyeän ñeàu ñöôïc nhö nguyeän. Laïi nöõa, neáu coù thieän nam, thieän nöõ naøo trì baùt quan trai maø muoán sinh veà caùc coõi trôøi Voâ saéc, cuõng ñöôïc keát quaû nhö sôû nguyeän kia. Tyø-kheo neân bieát, neáu thieän nam, thieän nöõ naøo trì baùt quan trai, muoán sinh vaøo nhaø boán chuûng taùnh, laïi cuõng ñöôïc sinh. Laïi, thieän nam, thieän nöõ naøo trì baùt quan trai, muoán caàu laøm Thieân töû moät phöông, Thieân töû hai phöông, ba phöông, boán phöông thì cuõng ñöôïc nhö sôû nguyeän kia. Muoán caàu laøm Chuyeån luaân thaùnh vöông cuõng ñöôïc nhö sôû nguyeän kia. Vì sao? Nhöõng gì maø ngöôøi trì giôùi kia öôùc nguyeän ñeàu ñöôïc nhö nguyeän. Neáu thieän nam, thieän nöõ naøo muoán caàu thaønh Thanh vaên, Duyeân giaùc, Phaät thöøa, aét seõ thaønh töïu sôû nguyeän. Nay Ta thaønh Phaät laø nhôø trì giôùi kia. Naêm giôùi, möôøi thieän, khoâng nguyeän naøo laø khoâng ñöôïc. Caùc Tyø-kheo, neáu muoán thaønh ñaïo kia, haõy hoïc ñieàu naøy. Baáy giôø caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH TAÊNG NHAÁT A-HAØM QUYEÅN 16

Phaåm 24: CAO TRAØNG (3)

KINH SOÁ 7

Nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû taïi vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Coù ba söï hieän tieàn, khi aáy thieän nam, thieän nöõ ñöôïc phöôùc voâ löôïng. Nhöõng gì laø ba? Neáu tín, khi aáy thieän nam, thieän nöõ ñöôïc phöôùc voâ löôïng. Neáu taøi, khi aáy thieän nam, thieän nöõ ñöôïc phöôùc voâ löôïng. Neáu trì phaïm haïnh22, khi aáy thieän nam, thieän nöõ ñöôïc phöôùc voâ löôïng. Ñoù goïi laø, naøy Tyø-kheo, coù ba söï hieän tieàn thì ñöôïc phöôùc voâ löôïng. Baáy giôø Theá Toân lieàn noùi keä naøy: Tín, taøi, phaïm khoù ñöôïc Ngöôøi thoï, ngöôøi trì giôùi Bieát ba söï naøy roài Ngöôøi trí tuøy thôøi thí. Luoân luoân ñöôïc an oån Chö Thieân thöôøng naâng ñôõ Nôi ñoù töï vui thuù Nguõ duïc khoâng ñuû chaùn. Cho neân, naøy caùc Tyø-kheo, thieän nam, thieän nöõ naøo, haõy tìm caàu phöông tieän ñeå thaønh töïu ba phaùp naøy. Naøy caùc Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 823

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Cuø-sö-la24, thaønh Caâu-thaâm25. Baáy giôø, Tyø-kheo Caâu- thaâm thöôøng öa tranh tuïng, phaïm caùc aùc haønh. Moãi khi ñoái dieän baøn caõi, hoaëc coù luùc duøng dao gaäy gia haïi nhau26. Baáy giôø, vaøo luùc saùng sôùm, Ñöùc Theá Toân ñeán choã caùc Tyø-kheo kia. Ñeán nôi ñoù,

Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo kia: –Naøy caùc Tyø-kheo, caån thaän chôù tranh tuïng, chôù noùi chuyeän thò phi, maø neân cuøng

Ñeå baûn: Trì phaïm haïnh . TNM: Trì phaïm haïnh nhaân , ngöôøi trì phaïm haïnh. 22.

23.

Tham chieáu Paøli, M. 48 Kosambiyasuttaö (R.i. 320ff); Haùn, Tröôøng 17, kinh 72 (T1n26, tr. 532c9)

Cuø-sö-la vieân . Paøli: Ghositaøraøma.

24.

Caâu-thaâm ; baûn khaùc: Caâu-thieåm-di. Paøli: Kosambi. 25.

Xem Töù Phaàn 43: vaán ñeà Caâu-thieåm-di (T22n1428, tr. 879b23); Thaäp Tuïng 30: tröôøng hôïp 26.

Caâu-xaù-di (T23n1435, tr. 214a20). Paøli, Mahaøvagga, Vin. i. 337.

hoøa hôïp nhau. Cuøng hoïc moät ngöôøi, ñoàng nhaát nhö nöôùc vôùi söõa, taïi sao laïi tranh tuïng? Baáy giôø Tyø-kheo Caâu-dieãm-di baïch Theá Toân raèng: –Cuùi xin Theá Toân, chôù lo vieäc naøy, chuùng con seõ töï tö duy veà lyù naøy. Theo nhö loãi laàm naøy, chuùng con töï bieát toäi cuûa noù. Theá Toân baûo: –Theá naøo, caùc oâng vì doøng hoï vua maø haønh ñaïo, vì sôï haõi maø haønh ñaïo, hay vì ñôøi soáng thieáu thoán maø haønh ñaïo? Caùc Tyø-kheo ñaùp: –Khoâng phaûi vaäy, baïch Theá Toân. Theá Toân baûo: –Theá naøo Tyø-kheo, caùc oâng haù chaúng phaûi vì muoán lìa sinh töû, caàu ñaïo voâ vi, neân haønh ñaïo ñoù sao? Song thaân naêm aám, thaät khoâng theå baûo toaøn. Caùc Tyø-kheo ñaùp: –Ñuùng vaäy, baïch Theá Toân, nhö lôøi daïy cuûa Theá Toân. Chuùng con laø nhöõng thieän gia nam töû xuaát gia hoïc ñaïo laø vì lyù do caàu ñaïo voâ vi, dieät thaân naêm aám, neân hoïc ñaïo. Theá Toân baûo: –Caùc Tyø-kheo, khoâng neân haønh ñaïo maø laïi ñi ñaáu tranh, ñaám ñaù laãn nhau, gaëp maët nhau laø buoâng lôøi thi phi, xaáu aùc vôùi nhau. Caùc oâng caàn phaûi thaønh töïu haïnh naøy. Cuøng ñoàng moät phaùp, cuøng theo moät ngöôøi, cuõng neân thöïc haønh saùu phaùp toân troïng27 naøy, cuõng neân thöïc haønh thaân, khaåu, yù haønh naøy, cuõng neân thöïc hieän vieäc cuùng döôøng28 caùc vò phaïm haïnh. Caùc Tyø-kheo ñaùp raèng: –Ñaây laø vieäc cuûa chuùng con, khoâng ñaùng cho Theá Toân lo laéng vieäc naøy. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo Caâu-thaâm: –Theá naøo, nhöõng ngöôøi ngu, caùc oâng khoâng tin nhöõng lôøi cuûa Nhö Lai sao maø noùi Nhö Lai chôù lo vieäc naøy? Caùc oâng seõ töï nhaän baùo öùng veà taø kieán naøy. Baáy giôø Theá Toân laïi baûo caùc Tyø-kheo kia raèng: –Veà quaù khöù xa xöa, trong thaønh Xaù-veä naøy, coù vua teân laø Tröôøng Thoï29, thoâng minh trí tueä, khoâng vieäc gì khoâng bieát. Tuy thieän ngheä veà moân ñao kieám nhöng laïi thieáu baûo vaät, caùc kho khoâng ñaày, taøi saûn sa suùt, binh boán boä laïi cuõng khoâng nhieàu, thuoäc haï quaàn thaàn phoø taù laïi cuõng ít oûi. Vaøo luùc baáy giôø, nöôùc Ba-la-naïi, coù vua teân laø Phaïm-ma-ñaït30, duõng maõnh kieân cöôøng, khoâng ñaâu khoâng haøng phuïc. Tieàn cuûa baûy baùu ñeàu ñaày kho. Binh boán boä laïi

chuõng khoâng thieáu. Quaàn thaàn phoø taù ñaày ñuû. Baáy giôø vua Phaïm-ma-ñaït töï nghó: “Vua Tröôøng Thoï naøy, khoâng coù quaàn thaàn phoø taù, laïi thieáu cuûa caûi, khoâng coù traân baùu. Nay ta coù theå

Luïc chuûng chi phaùp . Ñeå baûn cheùp nhaàm troïng thaønh chuûng . Neân söûa laïi laø luïc troïng phaùp 27.

. Cuõng thöôøng noùi laø phaùp luïc hoøa. Paøli, M.i. 322: “Chayime, bhikkhave, dhammaø saøraòiyaø piyakaraòaø garukaraòaø saígahaøya avivaødaøya saømaggiyaø ekìbhaøvaøya saövattanti, “Naøy caùc Tyø-kheo, coù saùu phaùp naøy, caàn ghi nhôù, khieán thaønh thaân yeâu, taùc thaønh söï toân kính, ñöa ñeán ñoaøn keát, khoâng tranh tuïng, hoøa hôïp, nhaát trí.” 28. Cuùng döôøng, ñaây hieåu laø toân kính. Tröôøng Thoï vöông . Trung 17, ibid. Tröôøng Thoï, vua nöôùc Caâu-sa-la . Paøli, Mahaøvagga, 29.

Vin, i. 342: Dìghìti, vua nöôùc Kosala. Chuyeän cuõng ñöôïc keå trong Jaøtaka 428. Phaïm-ma-ñaït . Tröôøng 17, ibid., Phaïm-ma-ñaït-ñaù , vua nöôùc Da-xaù (Paøli: nöôùc 30.

Kaøsi). Paøli, ibid. Brahmadatta, vua nöôùc Kaøsi, trò vì taïi Baøraøòasì.

ñeán chinh phaït nöôùc naøy.” Roài vua Phaïm-ma-ñaït lieàn höng binh ñeán chinh phaït nöôùc kia. Vua Tröôøng Thoï nghe vieäc höng binh chinh phaït nöôùc mình lieàn thieát laäp phöông keá: “Nay tuy ta khoâng coù cuûa caûi baûy baùu, thuoäc haï quaàn thaàn phoø taù, binh boán boä. Vua kia tuy coù nhieàu binh chuùng. Hoâm nay theo söùc moät mình ta cuõng ñuû ñeå tieâu dieät traêm ngaøn binh chuùng kia. Nhöng saùt haïi chuùng sinh voâ soá keå, khoâng theà vì vinh quang moät ñôøi maø taïo toäi muoân ñôøi. Nay ta coù theå ra khoûi thaønh naøy, laùnh taïi nöôùc khaùc ñeå khoâng xaûy ra ñaáu tranh.” Baáy giôø vua Tröôøng Thoï khoâng noùi vôùi quaàn thaàn, ñem Ñeä nhaát phu nhaân, cuøng moät ngöôøi nöõa, ra khoûi thaønh Xaù-veä, vaøo trong nuùi saâu. Luùc naøy quaàn thaàn phoø taù, nhaân daân trong thaønh Xaù-veä, vì khoâng thaáy vua Tröôøng Thoï, lieàn sai tín söù ñeán choã vua Phaïm-ma- ñaït noùi nhö vaày: “Cuùi xin ñaïi vöông, ñeán ñaát nöôùc naøy. Hieän taïi vua Tröôøng Thoï khoâng bieát ôû ñaâu.” Baáy giôø vua Phaïm-ma-ñaït ñeán nöôùc Ca-thi cai trò. Vua Tröôøng Thoï coù hai phu nhaân, ñeàu mang thai saép ñeán ngaøy sinh. Khi aáy phu nhaân naèm moäng thaáy sinh giöõa ñoâ thò. Laïi thaáy, vaøo luùc maët trôøi môùi moïc, binh boán boä tay caàm ñao naêm thöôùc ñöùng vaây quanh. Chæ sinh moät mình, khoâng ngöôøi giuùp ñôõ. Thaáy vaäy, baø giaät mình thöùc giaác, ñem nhaân duyeân naøy taâu vôùi vua Tröôøng Thoï. Vua baûo phu nhaân raèng: “Chuùng ta nay ñang ôû trong röøng saâu naøy, vì ñaâu maø baûo laø sinh taïi giöõa ñoâ thò trong thaønh Xaù-veä? Nay phu nhaân maø saép sinh thì phaûi sinh nhö nai.” Luùc aáy phu nhaân noùi: “Neáu toâi khoâng ñöôïc sinh nhö vaäy, thì chaéc toâi phaûi cheát.” Khi vua Tröôøng Thoï nghe nhöõng lôøi naøy, ngay trong ñeâm ñoù ñoåi y phuïc, khoâng ñem theo ngöôøi naøo, ñi vaøo thaønh Xaù-veä. Baáy giôø vua Tröôøng Thoï coù moät ñaïi thaàn teân laø Thieän Hoa 31 , voán raát thöông meán nhau. OÂng naøy nhaân

coù chuùt vieäc ra khoûi thaønh, gaëp vua Tröôøng Thoï ñang vaøo thaønh. Ñaïi thaàn nhìn söõng vua, lieàn boû ñi, than thôû rôi leä, roài cöù theo ñöôøng maø ñi. Vua Tröôøng Thoï ñuoåi theo ñaïi thaàn kia, ñeán choã vaéng noùi raèng: “Xin caån thaän chôù noùi ra.” Ñaïi thaàn ñaùp: “Seõ theo nhö lôøi daïy cuûa Ñaïi vöông. Khoâng hieåu Minh vöông coù ñieàu chi daïy baûo khoâng.” Vua Tröôøng Thoï noùi: “Nhôù ôn xöa cuûa ta thì neân ñeàn traû.” Ñaïi thaàn ñaùp: “Ñaïi vöông coù ra leänh, thaàn seõ lo lieäu xong.” Vua Tröôøng Thoï noùi: “Ñeâm qua, phu nhaân cuûa ta naèm moäng thaáy sinh giöõa ñoâ thò, laïi coù binh boán boä vaây quanh; sinh ra moät nam nhi raát laø xinh ñeïp. Neáu nhö khoâng sinh theo moäng thì trong voøng baûy ngaøy seõ cheát.” Ñaïi thaàn ñaùp: “Nay thaàn coù theå lo vieäc naøy, theo nhö lôøi daïy cuûa vua.” Noùi lôøi naøy xong, moãi ngöôøi ñi moãi ñöôøng. Sau ñoù, ñaïi thaàn lieàn ñeán choã vua Phaïm-ma-ñaït. Ñeán nôi roài, taâu nhö vaày: “Trong voøng baûy ngaøy, yù toâi muoán xem qua quaân lính töôïng binh, maõ binh, xa binh, boä binh cuûa ñaïi vöông, roát cuoäc laø nhieàu ít.” Vua Phaïm-ma-ñaït lieàn ra leänh cho taû höõu: “Haõy hoái thuùc binh chuùng theo lôøi Thieän Hoa.” Luùc naøy, trong voøng baûy ngaøy, ñaïi thaàn Thieän Hoa tuï taäp binh chuùng taïi giöõa ñoâ thò Xaù-veä. Khi aáy, trong voøng baûy ngaøy phu nhaân kia ñeán ôû giöõa ñoâ thò. Khi ñaïi thaàn Thieän Hoa töø xa nhìn thaáy phu nhaân laïi lieàn noùi: “Haõy ñeán ñaây, hieàn nöõ. Nay laø luùc thích hôïp.”

Thieän Hoa . Tröôøng, ibid., Phaïm chí Quoác sö cuûa vua Phaïm-ma-ñaït-ña. Paøli, ibid. Baø-la-moân tö teá 31.

(Purohita-braøhmaòa) cuûa vua Brahmadatta, baïn cuõ cuûa Dìghìti.

Phu nhaân sau khi thaáy binh lính boán boä roài, loøng sinh hoan hyû, sai ngöôøi haàu cho giaêng böùc maøn lôùn. Khi maët trôøi vöøa leân phu nhaân sinh haï moät nam nhi, ñeïp ñeõ voâ song hieám coù treân ñôøi. Khi phu nhaân oâm ñöùa beù trôû laïi trong nuùi, vua Tröôøng Thoï töø xa nhìn thaáy phu nhaân oâm ñöùa beù ñeán, lieàn baûo: “Mong con soáng laâu daøi, thoï maïng voâ cuøng.” Phu nhaân thöa vua: “Xin vua ñaët teân cho.” Vua lieàn ñaët teân Tröôøng Sinh32. Khi Thaùi töû Tröôøng Sinh leân taùm tuoåi, phuï vöông Tröôøng Thoï coù chuùt vieäc vaøo thaønh Xaù-veä. Baáy giôø coù quan Kieáp-tyû33 ngaøy xöa cuûa vua Tröôøng Thoï thaáy vua vaøo thaønh, lieàn ngaém kyõ maõi töø ñaàu ñeán chaân. Thaáy roài, voäi ñeán choã vua Phaïm-ma-ñaït thöa raèng: “Ñaïi vöông, thaät laø buoâng lung. Vua Tröôøng Thoï hieän nay ñang ôû taïi thaønh naøy.” Baáy giôø, nhaø vua noåi giaän, sai keû taû höõu voäi vaõ tìm baét vua Tröôøng Thoï. Luùc naøy caùc ñaïi thaàn taû höõu daãn Kieáp-tyû naøy theo, tìm kieám khaép Ñoâng, Taây. Khi kieáp-tyû töø xa troâng thaáy vua Tröôøng Thoï, lieàn chæ vaø baûo ñaïi thaàn: “Ñaây laø vua Tröôøng Thoï.” Hoï lieàn ñeán baét, daãn tôùi choã vua Phaïm-ma-ñaït. Ñeán nôi, taâu raèng: “Ñaïi vöông, ngöôøi naøy chính laø vua Tröôøng Thoï.” Nhaân daân trong nöôùc, taát caû ñeàu nghe bieát vua Tröôøng Thoï ñaõ bò baét. Baáy giôø phu nhaân cuõng laïi nghe vua Tröôøng Thoï ñaõ bò Phaïm-ma-ñaït baét ñöôïc. Nghe roài, baø nghó: “Nay ta coøn soáng ñeå laøm gì? Thaø cuøng cheát vôùi Ñaïi vöông moät luùc.” Phu nhaân lieàn

daãn thaùi töû vaøo thaønh Xaù-veä. Phu nhaân baûo thaùi töû raèng: “Nay con haõy tìm choã soáng.” Thaùi töû Tröôøng Sinh nghe xong, im laëng khoâng noùi. Phu nhaân ñi thaúng ñeán choã vua Phaïm-ma-ñaït. Vua töø xa nhìn thaáy baø ñeán vui möøng phaán khôûi, khoâng töï kieàm cheá ñöôïc, lieàn baûo ñaïi thaàn ñem phu nhaân naøy cuøng vua Tröôøng Thoï ñeán ngaõ tö ñöôøng phaân thaønh boán ñoaïn. Caùc ñaïi thaàn vaâng theo leänh vua, ñem vua Tröôøng Thoï vaø phu nhaân troùi ngöôïc daãn quanh thaønh Xaù-veä cho muoân daân thaáy. Baáy giôø, nhaân daân khoâng ai laø khoâng ñau loøng. Luùc ñoù thaùi töû Tröôøng Sinh ôû trong ñaùm ñoâng thaáy cha meï bò ñem ñeán chôï ñeå gieát, veû maët khoâng ñoåi. Khi aáy vua Tröôøng Thoï quay laïi baûo Tröôøng Sinh raèng: “Con ñöøng nhìn daøi, cuõng ñöøng chôù nhìn ngaén34.” Sau ñoù noùi baøi keä naøy: Oaùn oaùn khoâng döøng nghæ Phaùp naøy coù töø xöa Khoâng oaùn môùi thaéng oaùn Phaùp naøy luoân baát huû.35 Baáy giôø caùc ñaïi thaàn baûo nhau raèng: “Vua Tröôøng Thoï naøy meâ loaïn quaù möùc roài. Thaùi töû Tröôøng Sinh laø ngöôøi naøo maø ôû tröôùc chuùng ta noùi keä naøy?” Luùc aáy, vua Tröôøng Thoï baûo quaàn thaàn raèng: “Ta khoâng meâ loaïn. ÔÛ ñaây, chæ coù ngöôøi trí môùi hieåu lôøi ta. Chö hieàn neân bieát, chæ duøng söùc moät ngöôøi nhö ta ñuû ñeå coù theå phaù tan traêm vaïn ngöôøi naøy.” Nhöng ta laïi nghó nhö vaày: “Nhöõng chuùng sinh bò cheát naøy khoù maø tính soá. Khoâng

Tröôøng Sinh . Paøli: Dghaøvu. 32.

Kieáp-tyû . Paøli: Kappaka, ngöôøi hôùt toùc. 33.

34.
Ñöôïc hieåu laø khoâng nhìn xa cuõng khoâng nhìn gaàn; nghóa laø chôù troâng ñôïi baùo thuø. Paøli: Maø kho tvaö, taøta dìghaøvu, dìghaö passa, maø rassaö.
35.
Paøli, Dhp. 5.
theå vì moät thaân ta maø chòu toäi nhieàu ñôøi.
Oaùn oaùn khoâng döøng nghæ
Phaùp naøy coù töø xöa
Khoâng oaùn môùi thaéng oaùn
Phaùp naøy luoân baát huû.”
Roài quaàn thaàn kia ñem vua Tröôøng Thoï vaø phu nhaân ñeán ngaõ tö ñöôøng phaân laøm boán ñoaïn roài, sau boû veà nhaø.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.